

RESUMÉ

OUH område opdeles i 5-7 machizukuri-naboskaber, hvor hvert naboskab indeholder en lokation, som udlejes til nye "beboere". De nye beboere kan være en enkelt ny lejer eller et cluster af mindre firmaer/organisationer.

Lejerne skal ideelt set repræsentere vidt forskellige grupper af mennesker og fagligheder, hvor det primære krav vil være engagement og et stort drive. De nye lejere tilbydes en meget lav husleje (areal-udviklingselskabets investering i processen) mod en aktiv deltagelse i udviklingen af OUH (return of investment). Hensigten er, at de nye beboere på OUH primært skal drive deres egen forretning, og i tillæg skal deltage aktivt i udviklingen af deres eget Machizukuri-naboskab såvel som den fulde plan for OUH.

Illustrationen viser en version af det nævnte scenarie, hvor 6 Machizukuri hotspots er blevet aktiveret på tværs af den nye bydel. Stueetagens områder er illustreret i 'Noli' kortstil, der fremhæver potentielle fællesarealer og netværk. En følelse af tæthed tilføjes planen gennem et 7,5 m x 7,5 m gitterlignende landskab, en abstraktion over potentielle fortætningsmuligheder, landskab og byrum.

bygning 47 machizukuri eksempel: adaptiv genbrug af affalds-sorteringshal med robotværksted og testrum

bygning 61 machizukuri eksempel: bygning med fleksibelt søjlegitter anvendt til blandedt brug af kreativt danseskole og forskningsstudier

bygning 13 machizukuri eksempel: kreative værksteder, der aktiverer fodgængerpassager

街づくり

machizukuri som procesredskab

* MACHIZUKURI 街づくり

er en japansk metode for lokalsamfundsudvikling og byplanlægning, der opstod i 1960'erne som en borgerinddragende proces. Det oversættes ofte til "by- eller nabolagsbygning" og fokuserer på at styrke lokalsamfundet gennem dialog, samarbejde mellem beboere og myndigheder, og autonom problemløsning.

Nærværende idéforslag i konkurrencen om udviklingen af det nuværende universitetshospital er baseret på en overbevisning om, at processen omkring den forestående udvikling bliver definerende for den endelige løsning. Processen bliver en stor investering, og den grundige forberedelse - af processen - skal sikre, at pengene bruges, hvor de skaber mest værdi.

Der kommer utvivlsomt et gennemarbejdet og inspirerende konkurrenceprogram forud for den planlagte konkurrence, som gennemføres om et års tid, ligesom der med stor sandsynlighed vil komme spændende og indlevende konkurrencebesvarelser, der formår at indfri arealudviklingselskabets mange drømme og visioner for området. Idékurrencens mange idéer vil blive studeret, måske indarbejdet, og interessenter & lokalmiljø inviteres forbi til debat og sparring. En efterhånden velkendt og afprøvet proces.

MEN er det nok? Et så stort, spraglet og interessant område som det nuværende OUH kræver MERE end den efterhånden velkendte proces.

Med inspiration fra den japanske 'Machizukuri' metode, skal processen omkring udviklingen af OUH i Odense centrum tilføres et helt nyt lag:

bottom-up planlægning møder top-down professionalisme.

Hvor Machizukuri udspringer af et lokalt beboerdrøvet spor til gavn for udviklingen af de fysiske rammer såvel som den sociale sammenhængskraft, skal det 'lokale' iscenesættes på OUH. Når hospitalet er fraflyttet området, tammes bygningerne for indhold. Vi forestiller os et område i realiteten helt uden mennesker og liv. Hvordan laver man bottom-up beboerdrøvet planlægning uden beboere?

Vi foreslår, at hele det nuværende område opdeles i 5-7 machizukuri-naboskaber, hvor hvert naboskab indeholder en lokation, som udlejes til nye "beboere". De nye beboere kan være en enkelt ny lejer eller et cluster af mindre firmaer/organisationer. Disse nye lejere kurateres på baggrund af en grundig udvælgelsesproces, som skal sikre det bedst tænkelige match. Lejerne skal ideelt set repræsentere vidt forskellige grupper af mennesker og fagligheder, hvor det primære krav vil være et drive og engagement. Listen over mulige lejere er lang, og rummer bl.a. iværksættere i alle former, kunstnere, sportsfolk, ngo'er, håndværkere, bio-tech entreprenører, AI-udviklere, mad entreprenører, musikere m.fl.

De nye lejere tilbydes en meget lav husleje (areal-udviklingselskabets investering i processen) mod en aktiv deltagelse i udviklingen af OUH (return of investment). Hensigten er, at de nye beboere på OUH primært skal drive deres egen forretning, og i tillæg skal drive deres Machizukuri-naboskab. Dette arbejde skal som minimum rumme deltagelse i møder om udvikling af planen, herunder bidrage med oplæg i processen. Afhængig af lejerne faglighed er det også oplagt, at de bidrager med events, der både understøtter lokalmiljøet og inddrager hele byen. Det er ikke en forudsætning, at de nye beboere har viden eller faglighed omkring byplanlægning eller byggeri - nok tværtimod. Den faglighed er allerede til stede i form af bygherrer og myndigheder, og efter afholdt arkitektkonkurrence i form af arkitekt,

landskabsarkitekter, trafikplanlæggere, ingeniører m.fl.

Machizukuri-partnere (de nye lejere) skal ind på området, så hurtigt det kan lade sig gøre. De skal forankres lokalt, og hvor de skal bidrage med pionerens energi og foretagsomhed.

I et andet - og mere traditionelt spor - forløber arkitektkonkurrencen, herunder den forudgående prækvalifikation samt udviklingen af projektet frem mod et endeligt vindertilbud, der skal være så tilpas principielt udført, at det kan rumme og indoptage et kommende udviklings samarbejde med machizukuri-partnere: top-down planlægning møder bottom-up planlægning. Ikke som begrænsede og midlertidige nedslag, men som et nøje formuleret og reelt samarbejde, hvor økonomien og bygherrens succeskriterierne er 100% transparente, og hvor rollerne er tydeligt definerede.

Konkurrenceprogrammet til den kommende arkitektkonkurrence om udviklingen af OUH bør således rumme et krav om, at vindertilbudet skal færdigudvikles i et efterfølgende machizukuri forløb, hvor de lokale machizukuri-partnere inddrages i udviklingen på baggrund af et sæt spilleregler. På den måde bør konkurrencen lægge op til mere løst formulerede/principielle konkurrencebesvarelser, hvor det kun er projekternes mere overordnede pointer som skal beskrives.

Næste skridt bliver at formulere processen mere indgående og samtidig levere input til et sæt spilleregler, som skal gælde for det foreslåede samarbejde mellem fagpersoner og lokale machizukuri partnere. Gruppen af iværksættere/machizukuri-partnere skal ikke kun bidrage med kulørte indslag og liv i udvalgte bygninger. Machizukuri-partnere skal forpligtes til at sætte sig ind i byplanlægningens tunge og krævede program og tage medansvar, når der skal prioriteres i mængden af modsatrettede ambitioner. Først derved opnår Machizukuri metoden sit fulde potentiale.

machizukuri road map trin der bør overvejes at realisere en meningsfuld machizukuri proces

1) samle de rigtige aktører

Dem der vil være med til at skabe nye machizukuri grupper

- vigtigt at sikre en god blanding af små og store virksomheder / diverse typer beboere
- interesserede beboere / virksomheder tiltrækkes med bl.a. billige husleje, fleksibel husleje længde, bred tilgængelighed af forskellige unikke bygningstypologier med særlige funktioner og andre fleksible vilkår.

2) pooling af aktørernes fælles ressourcer

- Finansielt: Finansielle ressourcer omfatter potentielle overskud fra machizukuri-projekter og offentlig finansiering såsom tilskud.
- Relationelt: Arbejdsstyrker til projekter, netværk (inkl. lokale initiativer fx festivaler / traditioner)
- Institutionelt: Institutioner, viden og læringsprocesser.

3) input kontekst

- aktører identificeres og tager stilling til OUHs fysiske ressourcebank
- Hvilke typologier/ klynger / funktioner / anvendelser findes i området? Hvor ligger funktionerne i forhold til hinanden / offentlige transport osv.
- Hvad er deres mulige anvendelse? Fx mad produktion, robotvirksomheder, forskning til den grønne omstilling, laboratorier for fremtidens bæredygtige byggeteater, en ressourcebank, lokalproduktion af produkter indenfor den grønne omstilling, muligheden for festivaler og større events osv.

4) rammer for samarbejde mellem de forskellige aktører

- målene for machizukuri processen:
  - Det første mål er designet af selve machizukuri-projektet.
  - Det andet mål er at udforme reglerne for denne machizukuri-proces.
  - Det tredje mål er at hjælpe de deltagende aktører med at udtrykke sig selv og direkte fortælle og definere deres position i byen.

Scope for Machizukuri projekter bør defineres. For at fokusere byplanlægningen, det hjælper at skabe forudbestemt ramme / område / projektema, hvor de nyoprettede Machizukuri grupper kan operere.

5) Juridiske rammer for bottom-up planlægning

Machizukuri gruppe problemløsning kan yderligere understøttes ved at etablere frizoner i byen, fx "eksperimentelle byrum", hvor regler kan bøjes og nye ideer afprøves.

I frizoner "kan støjgrænser, åbningstider og byggenormer justeres, så der bliver plads til det uventede: Dans under åben himmel, døgn-rundt-nattelig, midlertidige scener og alternative boformer. De giver plads til forskellighed, vildskab og nye fællesskaber samtidig med, at de kan aflaste de stille boligområder og skabe balance i byen" København Kultur- og fritidsborgmester Christopher Rehl, Byrum Monitor

6) Output Machizukuri kerneprojekter

- Machizukuri projekter kan tage mange former men de deler fælles egenskaber
- Borgerdeltagelse:** Projekter initieres og styres af beboere, ikke kun af lokale myndigheder.
- Renoveringsfokus:** Udnyttelse af ledige bygninger til at bevare historiske bybilleder og reducere urban nedgang.
- Eksperterintegration:** Arkitekter arbejder ofte som facilitatorer eller lokalsamfundsarkitekter for at vejlede snarere end at diktere processen.
- Fokus på kommunikation:** Udnyttelse af workshops, byvandring og "Machizukuri News" til at opbygge konsensus.
- referenceprojekter:**
  - Renoveringsprojektet Machizukuri i Onomichi: Initiativet fokuserer på at rehabilitere Japans stiggende ledige boligmasse (akiya) gennem gor-del-selv-metoder og deltagerbaseret design for at bringe nyt liv til gamle kvarterer.
  - MAD City, Matsudo Station-området: Et revitaliseringsinitiativ i forstæderne til Tokyo med fokus på at udnytte 100 år gamle, tomme bygninger til at skabe et kreativt og mangfoldigt samfund.

7) integrerer forskellige machizukuri projekter / aktioner med tilknyttede projekter i helhedsplan

Et overordnet design projekt bør bidrage til at koble de diverse machizukuri initiativer sammen. Fx kunne projektet introducere en trinvis sammenkobling af Machizukuri samarbejdsprojekter for at skabe et "flowing" byrum, der forbinder mellemiggende områder i bystrukturen.

